

Christelijk onderwijs in Israël

Lisa Bos, Arianne van der Pligt, Liesbeth Verdoold

Dit materiaal is onderdeel van het compendium christelijk leraarschap dat samengesteld is door het lectoraat Christelijk leraarschap van Driestar hogeschool. Zie ook www.christelijkleraarschap.nl.

Samenvatting	Dit artikel geeft inzicht in het christelijk-Arabisch onderwijs in Israël.
Bronvermelding	Bos, Lisa, Pligt, Arianne van der en Verdoold, Liesbeth (2016). Christelijk onderwijs in Israël. In H. Vermeulen (red.), Gids, volg het spoor. Gouda: lectoraat Christelijk leraarschap.
Thema *	Onderwijs
Gebruik **	Hoofd
Plaatsingsdatum	2016
Gerelateerde artikelen	n.v.t.
Trefwoorden	Arabier, diversiteit, identiteitsverschillen

* In het compendium wordt al het materiaal verdeeld over de acht thema's van christelijk leraarschap: *onderwijs, inspiratiebronnen, leraar, leerling, leerstof, didactiek, schoolteam, leidinggevenden*.

** Het materiaal kan gebruikt worden als onderbouwing en visievorming (*hoofd*), bezinning en reflectie (*hart*) of biedt concrete handreikingen en voorbeelden (*handen*).

CHRISTELIJK ONDERWIJS IN ISRAËL

Lisa Bos, Arianne van der Pligt, Liesbeth Verdoold

Ik ben een Arabier, woon in Israël en ik ben christen.

U denkt: dan weet ik met wie ik te maken heb. Ik ken zijn identiteit, het land van herkomst en zijn geloofsovertuiging. Een jongere in Israël heeft hier echter goed over na moeten denken. Hij stelt zichzelf steeds weer vragen als: Wie ben ik? Waar woon ik en is dit het land waar ik thuis hoor? Van welke groep maak ik nu eigenlijk deel uit? Voor ons als Nederlanders zijn het vragen die gemakkelijk te beantwoorden zijn. Onze nationaliteit is helder: Nederlands. Waar we wonen is ook duidelijk en christen zijn in Nederland heeft weinig tot geen consequenties. Die vragen van een jongere in Israël zijn niet onze vragen.

Bij het christelijk onderwijs in Israël komen we verschillende stromingen tegen. Er zijn rooms-katholieke scholen, maar ook baptisten-scholen, anglicaanse, evangelische en Messias-belijdende scholen. Onze stage bracht ons op een rooms-katholieke school. Voor ons onderzoek gingen we ook naar een baptistenschool en een anglicaanse school. Door ons bezoek aan deze scholen en de gesprekken die we daar voerden gingen de vragen uit de inleiding voor ons leven. We kwamen erachter hoe vanzelfsprekend de antwoorden op deze vragen voor ons zijn. In Israël ligt dit echter anders, zeg maar gerust: erg complex.

ZICHTBARE EN ONZICHTBARE STRIJD

Israël is een land waar de afgelopen decennia veel over gesproken en geschreven is, ook in Nederland. Hoe kan het ook anders? Voor de meeste christenen heeft Israël een bijzondere waarde, het is immers het land dat God uitverkooren heeft voor Zijn volk. Tegelijk zien we de strijd die elke dag opnieuw geleverd wordt in dat land. Die strijd is soms zichtbaar, als we bijvoorbeeld de afschrikwekkende krantenberichten zien over de aanslagen die gepleegd worden. Maar er is ook een strijd die minder zichtbaar is: de strijd om de identiteit.

Het christelijk onderwijs in Israël heeft dagelijks te maken met deze onzichtbare strijd. Allereerst op financieel gebied. De samenleving is grofweg te verdelen in twee groepen: de Joden en de Arabieren. De Joden zijn absoluut in de meerderheid, waardoor de Arabieren als vanzelf een minderheid vormen. Onder de Arabische minderheid is weer een nog kleinere groep die het christelijk geloof aanhangt. De christenen zijn als het ware een minderheid in een minderheid. Deze verdeling heeft zijn weerslag op het onderwijs. Het Joodse onderwijs wordt volledig gesubsidieerd door de overheid, in tegenstelling tot het christelijk-Arabisch onderwijs. Voor deze scholen is het soms moeilijk om het hoofd boven water te houden. Christelijke scholen zijn privéscholen en ze zijn daardoor deels afhankelijk van het geld dat ouders betalen voor het onderwijs van hun kind(eren). Op de overheidsscholen betalen ouders geen bijdrage. Desalniettemin is de kwaliteit van het onderwijs op de christelijk-Arabisch scholen naar onze waarneming opvallend hoog. Hoe weten ze het hoofd boven water te houden? Welke 'wapens' gebruiken zij in die strijd?

DIVERSITEIT

De strijd om de identiteit vindt ook binnen de school plaats. Een van de meest opvallende din-

TUSSEN AL DIE VERSCHILLEN PRO- BEREN CHRISTELIJ- KE LERAREN EEN ▶ OPEN SFEER TE SCHEPPEN WAARIN DE IDENTITEITS- VERSCHILLEN BE- SPREEKBAAR ZIJN

gen die je tegenkomt op een christelijk-Arabische school is de enorme diversiteit. Door de complexiteit van het land zijn de achtergronden van veel leerlingen heel divers en wordt 'identiteit' ook heel verschillend ervaren. Er zijn jongeren die zich Arabische christenen uit Israël noemen. Anderen willen weer totaal niet geassocieerd worden met Israël en noemen zichzelf Palestijn. Ook moslimleerlingen bezoeken de scholen. Tussen al die verschillen proberen christelijke leraren een open sfeer te scheppen waarin deze identiteitsverschillen bespreekbaar zijn. De leerlingen waarden deze openheid. Die maakt dat iedereen

zichzelf kan en mag zijn en dat ze ook in vrede met elkaar kunnen leven.

Een van de leerkrachten vertelt over zijn ervaring met die verschillende culturen: 'Ik wil de moslimleerlingen niet opdragen om christen te worden, niet hier constant over preken. Wel wil ik met hen leven als een christen, op een positieve manier. Ik wil ze niet vertellen wat goed en wat fout is. Dit weten ze en op deze manier is er wederzijds respect.'

SPANNINGEN

Op de scholen gaan de leerlingen en leerkrachten goed met elkaar om. Toch is elke schooldag weer te zien dat er spanningen zijn. Voor de scholen staan bewakers. Ze staan er vanaf het moment dat de school opengaat tot het tijdstip dat hij weer dichtgaat. Het gevaar is er. De bewakers nemen geen enkel risico wat betreft de leerlingen en leerkrachten. Het is dan ook niet mogelijk om zomaar bij een school langs te gaan. Je naam moet bekend zijn bij de school en de bewakers, anders mag je niet naar binnen. Hierdoor is de spanning ook voor bezoekers te merken. Voor de leerlingen is het misschien normaal dat er bewakers staan, maar zij beseffen ook dat dit komt vanwege de spanningen in het land.

KERNWAARDEN

De (christelijke) waarden en normen behoren tot de kernwaarden van het christelijk-Arabisch onderwijs in Israël. Hoe kan ik in de dagelijkse praktijk laten zien dat ik christen ben? Voor veel leerkrachten is die vraag van groot belang. Een van de leerkrachten zegt het zo: 'Alle christelijke normen en waarden moeten te zien zijn in de manier waarop ik lesgeef. Niet alleen door een christelijke leraar te zijn, maar ook door het tot uiting te brengen.'

Respect werd op verschillende scholen als voorbeeld van die christelijke waarden genoemd. Hier wordt veel aandacht aan geschonken in de lessen. Een van de leerkrachten vertelt: 'Het gaat erom hoe je met de ander praat, hoe je respect toont en het goede in de ander ziet.' Leerkrachten streven ernaar om in de dagelijkse praktijk te leven naar wat de Bijbel zegt, met Jezus als hun grote voorbeeld. Dat laatste is dan ook gelijk de tweede kernwaarde die genoemd wordt. De derde kernwaarde is dat het niet gaat om de Bijbelkennis, maar om wat je uitstraalt en wat je doet. Hoe ga je met je medechristenen om, maar ook met de Arabische moslimbuurman of de Joodse buurvrouw? Daarom besteden de scholen aandacht aan de dialoog. Juist het met elkaar in gesprek gaan, vindt men heel belangrijk.

WARMTE

Tijdens ons bezoek aan de verschillende scholen hebben we de warmte en het respect goed gemerkt. De leerlingen ervaren dat ook zo. 'De leerkrachten accepteren ons zoals we zijn. Wij leren ook om naar de ander te luisteren. We zijn allemaal vrienden van elkaar. Iedereen kent elkaar. Ook in de verschillende jaargroepen.' Veel leerlingen vergelijken hun leerkrachten met hun ouders en zien school als hun tweede thuis. 'De leerkrachten houden van ons. Ze onderwijzen

TIJDENS DE LESSEN
STAAAN DE LEER-
KRACHTEN OPEN
VOOR DE LEERLIN-
GEN EN INTERESSE-
REN ZE ZICH VOOR
HUN PERSOONLIJKE
LEVEN DOOR HIER-
OVER VRAGEN TE
STELLEN

vanuit het hart. Ze geven niet alleen maar les, maar ze zijn er ook echt voor ons.' Er is een goede band tussen leerkracht en leerlingen. Dit is bijvoorbeeld te zien doordat veel leerlingen hun leerkracht een knuffel geven. Tijdens de lessen staan de leerkrachten open voor de leerlingen en interesseren ze zich voor hun persoonlijke leven door hierover vragen te stellen.

Samengevat zijn drie punten zichtbaar en belangrijk in het christelijk-Arabisch onderwijs. In de eerste plaats het doorgeven en voorleven van de christelijk waarden en normen waarbij vooral wederzijds respect veel genoemd wordt. Ten tweede Jezus als het grote Voorbeeld en ten derde het uitleven van het geloof in je handel en wandel.

REFLECTIE

- Een van de leerkrachten zei: 'Alle christelijke normen en waarden moeten te zien zijn in de manier waarop ik les geef. Niet alleen door een christelijke leraar te zijn, maar ook door het tot uiting te brengen.' Hoe denk jij voor je eigen werk op school over zo'n uitspraak?
- Door de grote diversiteit binnen de christelijk-Arabische scholen is nadruk op respect voor elkaar belangrijk. Hoe is het gesteld met het onderling respect op jouw school/in jouw klas?
- Volgens dit artikel is er een warme onderlinge verhouding tussen leerkrachten en leerlingen. Hoe is dat in jouw verhouding met je leerlingen en hoe beoordeel je dat?